

Anna Bałamut

dr, Krakowska Akademia im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego

Tematyka bezpieczeństwa energetycznego w mediach na przykładzie Polski

Wprowadzenie

Tematyka bezpieczeństwa energetycznego z roku na rok nabiera na znaczeniu. Debaty polityczne, przenoszą się np. z organizacji rządowych na organizacje pozarządowe, społeczeństwo, które również chce i musi być dopuszczone do wyrażania swojej opinii, podmioty inwestujące w sektor energetyczny, które zastanawiają się nad wiarygodnością, opłacalnością i perspektywami rynku oraz naukowców pracujących na uczelniach lub w innych ośrodkach badawczych. Powyższe grupy korzystają z różnych środków przekazu, tj. telewizji, radia, prasy (prasa codzienna, a czasami też periodyki naukowe), internetu (strony internetowe, portale społecznościowe, fora dyskusyjne), książek, w tym publikacji naukowych, czy też filmów, np. dokumentalnych. Wielość kanałów przekazu informacji daje potencjalnemu odbiorcy możliwość konfrontacji otrzymywanych treści. To on musi rzetelnie analizować, oceniać i dokonywać selekcji informacji, którymi jest „bombardowany” z każdej strony. Z uwagi na ten fakt niniejsza publikacja ma na celu wskazanie roli mediów w kreowaniu strategii bezpieczeństwa energetycznego Polski. Analiza przykładowych źródeł przekazu ma pozwolić na ocenę ich wiarygodności oraz atrakcyjności względem odbiorcy. Część pierwsza artykułu omawia rolę mediów tradycyjnych i interaktywnych. Wskazuje, przykłady publikacji występujące na rynku wydawniczym, które omawiają kwestię bezpieczeństwa energetycznego. Części druga i trzecia ukazują sposoby przekazywania informacji na temat bezpieczeństwa energetycznego w Polsce przez poszczególne media. Całości publikacji zakończona jest podsumowaniem zawierającym

wnioski własne Autorki. Prezentowane konkluzje mają zatem dać czytelnikowi mapę do swobodnego poruszania się wśród różnorodnych informacji – z jednej strony publikacji naukowych, a z drugiej informacji pojawiających się w mediach, które mogą być stroniczne, ukształtowane przez interesy lub opinie indywidualne danych osób.

Rola mediów tradycyjnych i interaktywnych, a kwestia bezpieczeństwa energetycznego Polski

Jednym z najważniejszych elementów jednostek żyjących w społeczeństwie jest tzw. proces komunikowania się, czyli proces nawiązywania kontaktów, co prowadzi do tzw. interakcji społecznych¹. W związku z tym możemy zgodzić się z klasyfikacją komunikowania społecznego zaproponowaną przez B. Dobek-Ostrowską i R. Wiszniowskiego:

- komunikowanie polityczne: wyborcze i propagandowe – informacje o publicznym wyrazie;
- komunikowanie komercyjne – stosowane przez podmioty chcące wykreować własny wizerunek lub sprzedawać produkty;
- komunikowanie społeczne – dotyczące problemów społecznych, jak np. nadużywanie alkoholu, narkotyków².

Reasumując, proces ten polega na relacji pomiędzy nadawcą, który nadaje przekaz a odbiorcą. Następuje on przez różnego typu kanały, określane potocznie jako droga danego przekazu. Analiza tego procesu jest skomplikowana z uwagi na różnorodność czynników go charakteryzujących. W związku z tym Autorka zmuszona jest jedynie wypunktować pewne jego elementy. Należy zwrócić uwagę na treść przekazu, jego formę i sposób odbierania go przez poszczególnych uczestników rynku. Nie jest bowiem możliwa taka sama interpretacja przez wszystkie podmioty, z uwagi na odmienną ich potrzeb. Podstawową i najważniejszą rolą mass mediów jest ich obiektywizm, czyli przedstawianie rzeczywistości taką, jaką ona jest. Jednak nie zawsze tak się dzieje, przykładem może być sytuacja, kiedy media znajdują się w rękach np. partii politycznej, lub elity będącej u władzy, czy też w przypadku, gdy są kreowane przez sytuację rynkową, tj. promują kwestię korzyści finansowych nad rzetelną informacją. Na rynku dostępne są tzw. produkty będące wynikiem opiniotwórczej roli mass mediów, np. publicystyka. Autorzy w takich artykułach zawierają swoje przemyślenia i poglądy na dany temat, dotyczący omawianych zagadnień. Rzetelnie opracowane mogą być jednak pomocne i wykorzystywane przez pracowników naukowych do szerszej analizy. Dają one bowiem wieloaspektowe spojrzenie na badany problem, niezastąpione podczas szerszej dyskusji.

W Polsce sytuacja wygląda podobnie. Media publiczne bardziej współpracują z koalicją lub partią rządzącą, a media komercyjne starają się stać po drugiej stronie, co powodują odmienną prezentowanych treści. W gestii odbiorcy leży ocena obu źródeł i wybór wiarygodnego.

¹ A. Kozłowska, *Oddziaływanie mass mediów*, Warszawa 2006, s. 17.

² B. Dobek-Ostrowska, R. Wiszniowski, *Teoria komunikowania publicznego i politycznego*, Wrocław 2001, s. 73.

W połowie 2017 r. pojawiła się w Polsce propozycja repolonizacji mediów, rząd rozpoczął pracę nad ustawą o dekoncentracji mediów, polegającą na przejęciu większości kanałów przez media publiczne. Trudno w obecnej chwili stwierdzić, jakie skutki to przyniesie, jednak ograniczenie dostępu do źródeł informacji, będzie powodowało znaczny sprzeciw osób wykształconych, przyzwyczajonych do różnorodności³.

Kwestia bezpieczeństwa energetycznego kreowana jest przez otoczenie polityczne (ogólne stosunki pomiędzy gospodarką, a państwem, z inicjatywy poszczególnych partii rządzących i partii aktywnie działających na scenie politycznej). W Polsce istnieje dokument, formułujący strategię bezpieczeństwa energetycznego państwa do roku 2030⁴, a w opracowaniu nadal pozostaje dokument obejmujący perspektywę do roku 2050. Należy zatem stwierdzić, że bezpieczeństwo to pewien popyt na energię, który musi zostać zaspokojony przez ciągłe dostawy surowców. Jest pewnym stanem, który jest określony poprzez szereg czynników, np. ekonomicznych, politycznych, ekologicznych czy społecznych. Nie jest stały, a to oznacza, że można zbadać jego nasilenie. Proces kształtowania się bezpieczeństwa energetycznego jest, zatem wypadkową w pewnym okresie czasu. Rozpatrywany jest zarówno w perspektywie krótko-, jak i długookresowej. Dodatkowo stanowi część składową szeroko rozumianego bezpieczeństwa państw. Polska nie jest krajem samowystarczalnym energetycznie, co oznacza, że popyt na surowce musi zaspokajać dostawami z zagranicy, a to znacząco podnosi ryzyko zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa. Na rynku wydawniczym warto, zatem wskazać kilka publikacji naukowych, analizujących tą tematykę: *Bezpieczeństwo energetyczne w stosunkach UE-Rosja, Geopolityka i ekonomia surowców energetycznych* (K. Pronińska, Warszawa 2012), która ukazuje charakter trudności relacji pomiędzy UE, a Rosją w kreowaniu strategii bezpieczeństwa energetycznego Europy; *Bezpieczeństwo energetyczne w pierwszej dekadzie XXI wieku. Mozaika interesów i geostrategii* (T. Młynarski, Kraków 2011), przedstawiająca zakres i wielość interesów, interakcji, jakie kreują charakter bezpieczeństwa energetycznego, odmienny dla każdego z państw, czego przykładem może być analiza politologiczna przedstawiona w książce *Polityka bezpieczeństwa energetycznego Niemiec w XXI wieku* (B. Molo, Kraków 2013); czy też analiza ekonomiczna przedstawiona w książce *Odpowiedzialność ekologiczna w proaktywnym rozwoju przedsiębiorstw* (A. Chodyński, Kraków 2011) lub w książce *Bezpieczeństwo energetyczne. Rynki surowców i energii*, Fundacja na rzecz Czystej Energii (P. Kwiatkiewicz, R. Szczerbowski, Warszawa 2015). Autorzy skupiają się na kwestii bezpieczeństwa energetycznego zarówno z perspektywy politologicznej, jak i ekonomicznej. Książki stanowią uporządkowany zbiór wiedzy z zakresu omawianego zagadnienia. Są niezastąpionym źródłem informacji zarówno dla studentów, naukowców, jak i zwykłego czytelnika, który chciałby poszerzyć swoją wiedzę na temat zagadnień związanych z energetyką.

Reasumując, społeczeństwo otrzymuje informacje na temat bezpieczeństwa energetycznego Polski m.in. poprzez następujące kanały przepływu informacji: radio, telewizję publiczną i niepubliczną, internet (strony rządowe i pozarządowe, artykuły

³ PiS będzie „repolonizował”. Wyciekły pierwsze szczegóły. Trochę jak Putin, trochę jak Francja 30 lat temu, 4.08.2017, <http://www.newsweek.pl/polska/polityka/ustawa-dekoncentrujaca-media-pis-szykuje-sie-do-skoku-na-media-,artykuly,414125,1.html> [dostęp: 31.08.2017].

⁴ *Polityka energetyczna Polski do roku 2030*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2009.

o charakterze naukowym lub nienaukowe, publikowane przez dziennikarzy itp.) oraz publikacje naukowe, tworzone przez osoby posiadające wiedzę i doświadczenie w analizowaniu różnorodnych treści oraz docieraniu do źródeł pierwotnych. Teksty te posiadają również oceny własne autora, jednakże są one prezentowane oddzielnie tak, aby czytelnik ich nie pomylił.

Sposoby przekazywania informacji na temat bezpieczeństwa energetycznego przez media tradycyjne

W Polsce można wskazać typowe przykłady mediów tradycyjnych, takich jak radio, prasa, telewizja. W każdym z nich problem bezpieczeństwa energetycznego jest poruszany w ramach codziennych wiadomości, jak i specjalnych wywiadów, debat z politykami, czy ekspertami na rynku.

Radio

Jednym z najlepszych przykładów jest Radio TOK FM, czyli tzw. „Pierwsze Radio Informacyjne”, które jest stacją w formacie news&talk. W radiu słowa stanowią około 90% programu (w innych miejsce to zajmuje muzyka). Stacja nadaje w 22 miastach w formie tradycyjnej i w Internecie. Głównym hasłem radia jest sformułowanie „posłuchaj, aby zrozumieć”. Działa na polskim rynku od 1998 r. Radio zawiera szereg podcastów, co pozwala na podział prezentowanych informacji, np. Informacje Radia TOK FM, Raport Gospodarczy. Przykładem wypowiedzi związanych z kwestiami bezpieczeństwa energetycznego, prezentowanych na łamach radia, może być:

- *Powinniśmy przyzwyczać się do braku dostaw prądu? O polskiej energetyce dyskutują prof. Konrad Świrski i dr Krzysztof Księżopolski* (data emisji 16.08.2015)⁵. *Cała nadzieja w gazie łupkowym? Dr Krzysztof Księżopolski z Ośrodka Analiz Politologicznych UW* (data emisji 10.08.2015)⁶.
- *Parlament zmienia ustawę o OZE – czy pogrążymy farmy wiatrowe? Raport Gospodarczy, Aleksander Dziadykiewicz w rozmowie z Wojciechem Centarskim* (data emisji 26.07.2017)⁷.
- *Polityka energetyczna dużych koncernów*, Ewa Podolska w rozmowie z Bogusławą Matuszewską i Radosławem Gawlikiem (data emisji 29.07.2017)⁸.

Najważniejszą cechą radia jest szereg dyskusji prowadzonych na żywo. Jest ono idealne dla osób niemających czasu na śledzenie informacji za pomocą stron internetowych. Dodatkowo transmisja debat na żywo (bez tzw. cenzury czasowej, jak to

⁵ Wywiad zamieszczony na stronie: <http://audycje.tokfm.pl/podcast/Powinnismy-przyzwyczaić-się-do-braku-dostaw-prądu-O-polskiej-energetyce-dyskutują-prof-Konrad-Swirski-i-dr-Krzysztof-Księżopolski/28722> [dostęp: 5.09.2017].

⁶ Wywiad zamieszczony na stronie: <http://audycje.tokfm.pl/podcast/Cala-nadzieja-w-gazie-lupkowym-Dr-Krzysztof-Księżopolski-z-Osrodka-Analiz-Politologicznych-UW/28548> [dostęp: 5.09.2017].

⁷ Wywiad zamieszczony na stronie: audycje.tokfm.pl/audycja/Raport-Gospodarczy/115 [dostęp: 5.09.2017].

⁸ Wywiad zamieszczony na stronie: <http://audycje.tokfm.pl/podcast/Polityka-energetyczna-duzych-koncernow-Mowia-Boguslawa-Matuszewska-i-Radoslaw-Gawlik/49983> [dostęp: 5.09.2017].

jest w przypadku artykułów) pozwala na monitorowanie różnorodnych emocji, zachowań. Odczucia i zachowanie mówcy, np. rejestrowanie intonacji głosu, może dać słuchaczowi wiele sygnałów (pozytywnych lub negatywnych) na temat omawianych treści.

Telewizja

Na terenie Polski emisję nadawcy publicznego pełni Telewizja Polska, która na podstawie specjalnych ustaw zobowiązana jest do szerzenia tzw. społecznej misji programowej. Nadaje ona takie programy, jak: TVP1 i TVP2 (również wersje HD), program regionalny: TVP Regionalna, TVP Polonia, TVP Kultura, TVP Sport (również wersja HD), TVP Historia, TVP Info, TVP Seriale, TVP Rozrywka, TVP ABC. Dodatkowo rynek uzupełniany jest przez nadawców komercyjnych, zarówno polskich, jak i zagranicznych. W tym obszarze można wskazać kilka spółek, np.: Grupa ITI, Telewizja Polsat, Canal+ Cyfrowy, HBO Europe, NBCUniversal, Discovery Networks Europe, BBC Worldwide, Fox International Channels. Popularne wśród społeczeństwa są następujące kanały: Polsat, TVN, TVN 7, TV4, TTV, BBC Brit, czy też kanały sportowe Eurosport itp.

Należy podkreślić, że telewizja publiczna współpracuje z partiami rządzącymi, tzn. ściśle uczestniczy w wydarzeniach mających miejsce w Warszawie. To powoduje, iż pojawia się pytanie, czy nie jest ukierunkowana okresowo na dane strategie rządowe? Należy jednak podkreślić, że nie jest to jedno źródło informacji. Odbiorca otrzymuje jeszcze inne kanały informacji, jak telewizję niepubliczną. Tutaj oczywiście może znów pojawiać się pytanie czy nie działa ona w swoim interesie, ukazując jedynie wybrane informacje tak, aby pokazać same negatywne działania i ich skutki dla danych partii rządzących? Odpowiedź na to pytanie nie jest prosta. Na pewno znajduje się gdzieś po środku, bowiem każdy podmiot działający na rynku forsuje swoje interesy, czy to w sposób bardziej lub mniej widoczny. Środki przekazu powinny jednak – jak sama nazwa do tego zobowiązuje – być wolne, pozbawione jakichkolwiek wpływów, winny ukazywać stan faktyczny, bez ograniczania dostępu do informacji. Taka idea jest kluczowym elementem poprawnie działających środków przekazu. Oczywiście nie dotyczy się to tylko telewizji, ale też radia i prasy.

W ostatnich miesiącach pojawiły się liczne rozbieżności pomiędzy informacjami prezentowanymi w telewizji publicznej, a tymi pojawiającymi się w telewizji komercyjnej. Należy podkreślić, że po objęciu władzy przez partię Prawo i Sprawiedliwość (PiS) dokonano licznych zwolnień w przypadku dziennikarzy reporterów. Partia uważa bowiem, że są oni ściśle związani z ich poprzednikami, tj. partią Platformą Obywatelską, a to może prowadzić do stronniczości w przekazywaniu informacji.

Polski sektor energetyczny pozostaje jednym z bieżących tematów w mediach społecznościowych w Polsce. Dzieje się tak z uwagi na strategię energetyczną, którą Polska posiada do 2030 r., a obecny rząd pracuje nad przedłużeniem okresu długoterminowego do roku 2050. W Polsce dodatkowo przewijają się kilka kluczowych problemów:

- Polska nie jest krajem samowystarczalnym energetycznie, co oznacza, że polityka bezpieczeństwa energetycznego musi uwzględniać dywersyfikację kierunków i źródeł pozyskania energii;

- sektor węgla kamiennego jest nierentowny z uwagi na duże koszty wydobycia, wysokie koszty wynagrodzeń dla górników; wymagana jest modernizacja kopalń, zastosowanie nowych technologii. Dodatkowo unijna strategia promuje inwestycje w OZE (odnawialne źródła energii), a nie w sektor węglowy;
- budowa elektrowni atomowej w Polsce nie jest projektem nowym. Koncepcji tej nie udało się zrealizować w latach 1982–1990. Żarnowiec jest przykładem niedokończonych inwestycji. Obecnie Polska mogłaby posiadać własne źródło pozyskania tego typu energii, jednak z przyczyn politycznych i ekonomicznych tak się nie stało. Pojawia się problem, z jakich środków największe spółki energetyczne w kraju miałyby finansować obiekt (brak dotacji unijnych na ten cel). Kwestią sporną jest również miejsce składowania odpadów radioaktywnych oraz niejasna strategia rządu wobec tej inwestycji. Pomimo poparcia (rządów PO, a potem i PiS) oraz utworzenia specjalnych organów nadzorujących projekt, nadal nie zostało wskazanie miejsce inwestycji, a środki na utrzymywane zatrudnionych pracowników zostały wydane;
- terminal LNG im. Prezydenta Lecha Kaczyńskiego w Świnoujściu, polski port przeładunkowy i regazyfikacyjny gazu skroplonego został otwarty w 2015, a pierwszy tankowiec przyłynął w grudniu 2015 r. W maju 2017 r. dostarczono 15 dostawę gazu, tj. ok. 3 mln m³, a do gazociągów w całej Polsce trafiło już 1,8 mld m³ gazu ziemnego. Powstała inwestycja stanowi przykład dywersyfikacji kierunków i źródeł dostaw, a tym samym zwiększa bezpieczeństwo energetyczne państwa. Ocena powodzenia inwestycji nie jest możliwa w perspektywie krótkoterminowej. W przypadku utrzymującej się niskiej ceny ropy dostawy LNG mogą tracić na wartości z uwagi na cenę gazu ziemnego oferowanego na rynku. Jednakże w przypadku ponownego wzrostu cen, mogą stać się alternatywą dla tańszych rozwiązań;
- w przypadku wydobycia gazu łupkowego w Polsce głównym problemem jest zbyt mała liczba odwiertów. Bez zbadania terenu i fizycznej oceny możliwości wydobywczych, nie będzie możliwe stwierdzenie czy Polska posiada gaz łupkowy, a jeżeli tak, to w jakich ilościach. Ministerstwo Środowiska poinformowało, że według stanu na dzień 30 czerwca 2017 r. w Polsce obowiązuje 20 koncesji na poszukiwanie i/lub rozpoznawanie złóż węglowodorów uwzględniających gaz z łupków. Koncesje te zostały udzielone na rzecz 7 polskich i zagranicznych podmiotów (koncesjonariuszy). Wykonali oni 72 otwory rozpoznawcze. Reasumując, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGNiG) ma 1 koncesję, Orlen Upstream – 4, Lotos Petrobaltic – 4, Baltic Oil & Gas (dawniej Talisman Energy Polska) – 2, Rawicz Energy – 1, ShaleTech Energy – 7, oraz Strzelecki Energia – 1⁹;
- sektor odnawialnych źródeł energii w Polsce ciągle jest w niewielkim stopniu użytkowany; państwa członkowskie UE kolejny raz stawiają w swoich decyzjach na sektor OZE. W kwietniu 2017 r. określiły one standardy emisyjne BAT (Best Available Techniques)¹⁰ dla obiektów wysokiego spalania, takich jak elektrownie czy zakłady przemysłowe. Należy podkreślić, że konkluzje zostały opublikowane 17 sierpnia i od tego momentu obowiązują one dla nowo powstających obiektów.

⁹ Więcej informacji na portalu informacyjnym: <http://www.polskielupki.pl>.

¹⁰ Commission to review permits of Large Combustion Plants, EC, 31.07.2017, http://ec.europa.eu/environment/pdf/31_07_2017_news_en.pdf [dostęp: 25.08.2017].

Z kolei te już istniejące muszą do 2021 r. wprowadzić nowoczesne i zaawansowane technologie¹¹. W czerwcu 2017 r. Ministerstwo Energii opublikowało kolejną nowelizację ustawy OZE, która miała wejść w życie we wrześniu 2017 r. Uwydatniła, że może być ona usprawnieniem, a nie ograniczeniem sektora. Przede wszystkim w zakresie budowy farm wiatraków i tematu interpretacji prawa budowlanego oraz kwestii zielonych certyfikatów. Zmiany dotyczą też systemu wsparcia dla małych biogazowni i hydroelektrowni¹².

Reasumując, powyższe przykłady podkreślają z jakimi problemami musi się mierzyć sektor energetyczny w Polsce. Nie są to wszystkie trudności, ale jedynie ich zarys. Z uwagi na ten fakt należy spojrzeć na media publiczne i komercyjne, porównać wiadomości przekazywane drogą mówioną, jak i te, które pojawiają się na pasku informacyjnym, który jest kluczowy w przekazywaniu informacji do odbiorcy. To pierwsza rzecz, jaką rejestruje osoba oglądająca dany program, słucha w mniejszym lub większym stopniu informacji, które przekazują reporterzy, ale między czasie czyta pasek z informacjami i to on zapada w pamięć bardziej niż usłyszana informacja. Pozostaje więc pytanie, jak odbiorca ma zdecydować, mając bardzo często tylko ogólną wiedzę z danego zagadnienia, które informacje są istotne, a które nie mają większego znaczenia. Odpowiedzi na to pytanie nie ma, a to z kolei rodzi obawę o stronniczość zajmowanego stanowiska, co potwierdza np. artykuł Andrzeja Krajewskiego – *TVP, czyli zła zmiana*¹³, w którym autor ukazuje różnice pomiędzy publikacjami zamieszczanymi na łamach np. TVP oraz telewizji Polsat.

Prezes PiS, Jarosław Kaczyński, proponuje natomiast dekoncentrację mediów. Projekt ustawy ma zostać opracowany i przedstawiony pod koniec 2017 r. Ideą tego pomysłu jest przede wszystkim tzw. próba rozbicia akcjonarijuszy grup medialnych poprzez ograniczenie kapitału zagranicznego w spółkach na rynku prasy, telewizji, radia i internetu, co przejąłby kapitał krajowy¹⁴.

W Polsce media należą do różnorodnych podmiotów, pojawiają się tu inwestorzy nie tylko z Polski, ale i z zagranicy:

- telewizja, np.: TVP i Polsat (kapitał polski), TVN (kapitał amerykański);
- radio, np.: RMF (kapitał niemiecki), Radio Zet (kapitał francuski), Radio TOK FM (kapitał polski);
- prasa codzienna, np.: „Dziennik Gazeta Prawna”, „Rzeczpospolita”, „Gazeta Wyborcza” (kapitał polski);
- tygodniki, np.: „Newswweek” (kapitał niemiecko-szwajcarski), „Wprost”, „Polityka” (kapitał polski);

¹¹ M. Smolak, J. Makola, *Konkluzje BAT – kolejny krok ku ograniczaniu emisji zanieczyszczeń z dużych instalacji spalania*, *clientearth*, 31.01.2017, <https://www.documents.clientearth.org/wp-content/uploads/library/2017-07-31-konkluzje-bat-kolejny-krok-ku-ograniczaniu-emisji-zanieczyszczen-z-duzych-instalacji-spalania-ce-pl.pdf> [dostęp: 25.08.2017].

¹² *ME opublikowało projekt nowelizacji ustawy o OZE. Co się zmieni?*, 28.06.2017, <http://gramwziewlone.pl/trendy/27201/me-opublikowalo-projekt-nowelizacji-ustawy-o-oze-co-sie-zmieni> [dostęp: 25.08.2017].

¹³ *Andrzeja Krajewskiego TVP, czyli zła zmiana*, 8.05.2017, <http://www.rp.pl/Publicystyka/305089904-TVP-czyli-zla-zmiana.html> [dostęp: 25.08.2017].

¹⁴ *Repolonizacja mediów najwcześniej jesienią tego roku. Wciąż trwają prace nad ustawą*, 28.07.2017, <https://www.money.pl/gospodarka/wiadomosci/artykul/repolonizacja-mediow-ustawa-medialna,181,0,2349749.html> [dostęp: 25.08.2017].

- portale, np.: WP (kapitał polski), Interia (kapitał niemiecki), Onet (kapitał niemiecko-szwajcarski).

Prasa

W przypadku sektora energetycznego na uwagę zasługują takie dzienniki, jak: „Gazeta Prawna”, „Rzeczpospolita”, „Gazeta Wyborcza” oraz publikacja typowo branżowa – „Nowy Przemysł”. Na rynku wielość tytułów jest znaczna, jednakże kwestii bezpieczeństwa energetycznego najwięcej uwagi poświęcają wskazane niżej pozycje. Oprócz tradycyjnej formy, artykuły publikowane są również na stronie internetowej. Istnieje także możliwość zamówienia dostępu do elektronicznego wydania gazety oraz zapoznawanie się z nowościami za pomocą komórki, tabletu czy też komputera. Gazety w ramach numeru posiadają odrębne sekcje zajmujące się sektorem energii, co pozwala na szybkie dotarcie do poszukiwanych artykułów. Artykuły na temat energetyki w Polsce można również znaleźć w takich gazetach, jak „Newsweek”, „Polityka” czy „Wprost”.

Cennym i niezastąpionym źródłem wiedzy są też periodyki naukowe, zarówno polskie jak i zagraniczne. Wśród polskich czasopism naukowych można wymienić: „Krakowskie Studia Międzynarodowe”, „Energetyka”, „Gaz Woda i Technika Sanitarna”. Natomiast wśród periodyków zagranicznych należy podać takie tytuły, jak np.: „Energy Policy”, „Archives of Mining Science”, „Renewable and Sustainable Energy Policy”.

Sposoby przekazywania informacji na temat bezpieczeństwa energetycznego przez media interaktywne

Ciekawym, pod względem zasobności i przydatności prezentowanych treści, są niezależne portale prowadzone przez ekspertów rynku energetycznego. Przykładem może być BiznesAlert, portal kierowany przez Wojciecha Jakóbika. Jego głównym celem ma być zbieranie i publikowanie komentarzy w kluczowych kwestiach dotyczących energetyki i infrastruktury. Na stronie portalu można zauważyć aktualne opinie, komentarze i wywiady z prezesami polskich firm, ekspertami, naukowcami czy też decydentami. Co ciekawe na stronie wyszczególniono zakładkę energetyka, co ułatwia znalezienie potrzebnych informacji w zakresie takich tematów, jak: atom, energia elektryczna, gaz, OZE, ropa naftowa czy węgiel kamienny i brunatny. Dla przykładu: *Putin i Juncker będą rozmawiać o Nord Stream 2. Polska: „Zawiesić budowę”* (7 lipca 2017) lub też *Woźniak: PGNiG rozmawia z dostawcami LNG. O zakupie zdecyduje cena* (7 lipca 2017). Najważniejszą zaletą portalu jest wielość publikacji i ich rzetelność. Z portalu mogą korzystać zarówno osoby rozpoczynające swoją przygodę z sektorem energetyki, jak i osoby zajmujące się działalnością naukową. Partnerami serwisu są: Tauron, Gaz System, PGE Polska Grupa Energetyczna, Agencja Rozwoju Przemysłu S.A. Portal ma przelinkowanie do mediów społecznościowych: Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn. Publikacje na stronie są zarówno w języku polskim, jak i angielskim (energy infrastructure environment, lng, nord stream 2, winter package, climate policy, polish briefing, norwegian corridor). Nowoczesność portalu i jego

otwartość na aktualne problemy oraz na czytelnika znacząco podnoszą walory strony. Istotnym aspektem strony internetowej jest możliwość zapisania się do mailingu, co pozwala na regularne otrzymywanie powiadomień o nowych wydarzeniach na prywatną skrzynkę e-mailową. Wydawcą portalu jest Instytut Jagielloński, będący niezależnym ośrodkiem analitycznym, któremu przyświeca jeden główny cel, tj. wymiana poglądów i kształcenie społeczne.

Innym przykładem może być portal CIRE, który stanowi źródło informacji na temat handlu energią elektryczną, ciepłą i gazem w Polsce. Utworzony on został przez firmy WINUEL SA. i Partner na Rynku Energii Sp. z o.o. oraz Politechnikę Śląską. Właścicielem portalu jest Agencja Rynku Energii SA. Jego nazwa oznacza po prostu: „gromadzenie i udostępnianie obiektywnych oraz wyczerpujących informacji i wiedzy dotyczących krajowego i zagranicznych rynków energii”. Główne cele CIRE to:

- „dostarczanie aktualnych, obiektywnych, wyczerpujących oraz powszechnie dostępnych informacji i wiedzy dotyczących rynków energii;
- stworzenie niezależnego forum wymiany poglądów na tematy związane z obrotem energią;
- popularyzacja wiedzy dotyczącej krajowych i zagranicznych rynków energii”¹⁵.

Portal zajmuję się m.in. takimi aspektami, jak: energetyka jądrowa, energetyka w UE, handel emisjami CO₂, inwestycje w energetyce, inteligentne sieci, odbiorcy na rynku energii, nowe technologie energetyczne, ryzyko w obrocie energią, Towarowa Giełda Energii, itp. Portal posiada patronat Agencji Rynku Energii Spółki Akcyjnej (ARE S.A.), która została powołana 24 lutego 1997 r. dla prowadzenia badań statystycznych i analiz systemowych, w tym symulacji ekonomicznych w dziedzinie gospodarki energetycznej¹⁶, co ponownie gwarantuje rzetelność i bezstronność prezentowanych treści. Czytelnik otrzymuje informacje i analizy różnych stanowisk. Nie musi się z nimi zgadzać, może je na własny sposób oceniać i prowadzić dalsze dyskusje.

Innym przykładem może być portal WysokieNapiecie.pl, który przedstawia mechanizmy rządzące energetyką i jej wpływ na całą gospodarkę. Na stronie autorzy zamieścili specjalną informację dla czytelników:

piszemy teksty dla wszystkich ludzi interesujących się gospodarką i rozumiejących, że to właśnie procesy w niej zachodzące rozstrzygają o naszej przyszłości na wiele lat. I jeszcze jedno ważne zastrzeżenie: jakkolwiek portal jest finansowany przez firmy energetyczne, to nie wpływają one w żaden sposób na treść i dobór tematów¹⁷.

Wydawcami portalu są:

- Justyna Piszczatowska – dziennikarka która od 2006 r. pracowała m.in. w „Gazecie Giełdy Parkiet”, „Rzeczpospolitej” i „Bloomberg Businessweek Polska”;
- Bartłomiej Derski – prawnik, ekonomista i dziennikarz, absolwent Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu. W latach 2010–2013 był dziennikarzem portalu cire.pl, jak również współpracował m.in. z redakcją biznesową Onet.pl;

¹⁵ Więcej informacji na portalu CIRE: <http://www.cire.pl>.

¹⁶ Więcej informacji na stronie ARE S.A.: <http://www.are.waw.pl>.

¹⁷ Więcej informacji na stronie portalu Wysokie napięcie: <http://wysokienapiecie.pl>.

- Rafał Zasuń – absolwent Wydziału Prawa i Administracji UMK w Toruniu. Przez 13 lat był dziennikarzem działu gospodarczego „Gazety Wyborczej”.

Portal działa pod patronatem Urzędu Regulacji Energetyki. Należy podkreślić, że prezes Urzędu Regulacji Energetyki jest centralnym organem administracji rządowej powołanym na mocy ustawy z 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne, w celu przestrzegania regulacji gospodarki paliwami i energią oraz promowania konkurencji¹⁸. Zakres tych kompetencji jest rozbudowany i wynika art. 23 ust. 2 ustawy – Prawo energetyczne. Portal WysokieNapiecie.pl analizuje następujące kwestie: Rynek, OZE, Węgiel, Gaz, Atom, Sieci. Partnerami są m.in: firma elektroenergetyczna EDF, Polskie Sieci Energetyczne S.A., „Deloitte” (marka skupiająca profesjonalistów w niezależnych firmach współpracujących przy świadczeniu usług audytorskich, doradztwa gospodarczego, doradztwa finansowego, zarządzania ryzykiem i doradztwa podatkowego).

Następnym przykładem może być portal gazlupkowy.pl, który powstał z myślą o analizie sektora gazu łupkowego. W ciągu kilku miesięcy, jak informuje sam portal, stał się on jednym z największych mediów informacyjnych, z którego korzystają nie tylko osoby związane z branżą, czy też ośrodki naukowe, ale również zwykli czytelnicy poszukując informacji na temat nowego zagadnienia.

Wart uwagi jest również serwis branżowy OdnawialneŹródłaEnergii.pl, będący platformą wymiany informacji na/i o rynku OZE w ramach firm, produktów, usług, giełd. Dodatkowo stanowi forum wymiany informacji dla podmiotów. Strona ponadto zawiera tzw. Mapę OZE – odnawialnych źródeł energii. Instalacje zostały na mapie pogrupowane według następujących źródeł energii: elektronie wiatrowe, elektrownie słoneczne, biogazownie i elektrownie na biomasę¹⁹.

Ciekawe źródło informacji stanowi także blog znanego na rynku energetycznym eksperta – Andrzeja Szczęśniaka – Szczesniak.pl. Strona jest tak naprawdę blogiem gospodarczo-politycznym, gdzie publikowane są opinie własne autora na temat rynku energetycznego w Polsce i problemów go trapiących. Ekspert wypowiada się w programach radiowych i telewizyjnych oraz na konferencjach naukowych. Jego doświadczenie i wiedza mogą stanowić dla czytelnika ciekawe uzupełnienie informacji o polskim sektorze energetycznym. Andrzej Szczęśniak pracował w polskim sektorze naftowym, a dokładnie w Polskiej Izbie Paliw Płynnych, a następnie w latach 2002–2006 w Polskiej Organizacji Gazu Płynnego. W jednym ze swoich wpisów, *Europa na drodze do świata bez energii*, porusza ciekawą kwestię osiągnięć Unii Europejskiej (UE) na rzecz klimatu:

Podsumujmy ten wiekopomny sukces – w 2015 r. Unia wyemitowała o 22% mniej dwutlenku węgla niż w 1990 r. W 2014 r. Unia zużyła też o 2,2% mniej energii końcowej niż ćwierć wieku temu. W najtrudniejszym zadaniu, które wystartowało kilka tak naprawdę lat temu, czyli wprowadzaniu energii odnawialnej jesteśmy powyżej ścieżki planowanej przez Unię. W 2015 r. udział energii odnawialnej w miksie energetycznym Unii wynosił 16,4%, a wg planu powinniśmy mieć ledwo 15%. Budowanie monumentalnej Unii Energetycznej to powolne wyrwanie jednej

¹⁸ Więcej informacji na stronie URE: <http://www.ure.gov.pl>.

¹⁹ Więcej informacji na stronie portalu Odnawialne źródła energii, <http://www.odnawialnezrodlaenergii.pl/mapa-oze>.

z fundamentalnych kompetencji, zastrzeżonych dla państw członkowskich. Z prostej przyczyny – państwa Unii tak się różnią między sobą pod względem zasobów surowcowych, struktury sektora energetycznego i nastawienia społecznego, że trudno znaleźć wspólną dla nich politykę²⁰.

Przykład ten pokazuje jak ciekawą lekturę, zarówno dla zwykłego czytelnika, jak i eksperta rynku, może stanowić blog Andrzeja Szczęśniaka. Należy jednak pamiętać, że blog w swojej swoistości zawiera opinię, własne przemyślenia i analizy, dlatego trzeba być ostrożnym w jego przytaczaniu i używaniu w połączeniu z własnymi osądami.

Znaczącym źródłem informacji są strony internetowe poszczególnych ministerstw, np. Ministerstwa Energii (do 2015 r. kwestie polityki energetycznej wchodziły w zakres kompetencyjny Ministerstwa Gospodarki) i Ministerstwa Środowiska. Są one filarem kreowania rynku w Polsce i powinny być pierwszym przystankiem, od którego poszukiwanie informacji rozpoczyna czytelnik. Strony opatrzone skrótem „gov” zwiernają dostęp do dokumentów rządowych będących pierwotnym źródłem każdej analizy. Ministerstwo Gospodarki w swych działaniach wyznaczało priorytety strategiczne kraju, jak np. partnerstwo dla rozwoju gospodarczego, wspieranie przedsiębiorczości, pracę nad uproszczeniem regulacji prawnych dla inwestorów, aktywność na rynku globalnym itp. Działania te podjęte były w celu szeroko rozumianego bezpieczeństwa gospodarczego państwa, a więc i sektora energetyki. Pracę MG wspierały wyspecjalizowane departamenty: Departament Dywersyfikacji Dostaw Nośników Energii, Departament Energetyki, Departament Górnictwa, Departament Ropy i Gazu, Departament Energetyki Odnawialnej (DEO), Departament Energii Jądrowej (DEJ) Ministerstwa Gospodarki.

Natomiast celem Ministerstwa Środowiska (MŚ) jest ochrona środowiska, dokonująca się dzięki racjonalnemu zarządzaniu zasobami naturalnymi. Polityka energetyczna jest ściśle powiązana z polityką klimatyczną, dlatego też MŚ współpracowało z innymi podmiotami na rynku energetycznym. Z kolei MŚ wspierał²¹: Departament Zmian Klimatu i Ochrony Atmosfery, Departament Instrumentów Środowiskowych. Uzupełniającym źródłem są natomiast strony organizacji rządowych, np. Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (UOKiK), Urzędu Regulacji Energetyki, Państwowej Agencji Atomistyki (PAA), Krajowej Agencji Poszanowania Energii S.A. (KAPE S.A.), Agencji Rozwoju Przemysłu S.A., Agencji Rynku Energii S.A. (ARE). Działalność tych organizacji jest wspierana przez organizacje pozarządowe np. Polską Izbę Gospodarczą Energii Odnawialnej (PIGEO), Instytut Energetyki Odnawialnej (EC BRECI), Instytut Analiz, Diagnoz i Prognoz Gospodarczych (IADiPG), Instytut Energetyki Odnawialnej (IEO), Polskie Towarzystwo Przesyłu i Rozdziału Energii Elektrycznej (PTPiREE), Towarzystwo Obrotu Energią (TOE). Organizacje pozarządowe przygotowują i przedstawiają analizy będące raportem sytuacji na rynku energii w Polsce. Czasami są to ogólne raporty na temat bezpieczeństwa energetycznego kraju, a w innych przypadkach – analizy dotyczące konkretnych aspektów czy też uwag do rozwiązań

²⁰ A. Szczęśniak, *Europa na drodze do świata bez energii*, <http://www.szczesniak.pl/3196> [dostęp: 24.08.2017].

²¹ Więcej informacji na stronie Ministerstwa Ochrony Środowiska: <http://www.mos.gov.pl>.

proponowanych przez rząd, np. IEO opracowało takie dokumenty, jak: *Opinia Instytutu Energetyki Odnawialnej o projekcie zmian w ustawie o odnawialnych źródłach energii* (2017), *Raport „Rynek fotowoltaiki w Polsce 2017”* (2017), *Możliwy negatywny scenariusz przyjęcia projektu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie maksymalnej ilości i wartości energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, która może zostać sprzedana w drodze aukcji w 2017 r.* (2016)²².

W zakresie działalności naukowo-badawczej można wskazać m.in. Business Center Club. BCC to klub przedsiębiorców oraz międzynarodowa organizacja indywidualnych pracodawców, funkcjonująca na rynku od 1991 r. BCC pomaga przede wszystkim przedsiębiorcom rozwiązywać problemy z urzędami skarbowymi, podejmuje mediacje pomiędzy firmami a instytucjami administracji państwowej i samorządowej, zapewnia pomoc prawną z zakresu funduszy unijnych i prawa podatkowego. Strona może zatem stanowić rzetelne źródło informacji dla podmiotów rozpoczynających i działających na rynku energii w Polsce²³.

Wpływ na otoczenie polityczne mogą mieć również think tanki (organizacja typu non-profit, zajmująca się analizami dotyczącymi np. spraw publicznych). Przykładem może być Fundacja im. Heinricha Bölla, która prowadziła działalność na skalę międzynarodową – Polska, Ukraina, Białoruś, Czechy i Słowacja. Według informacji zamieszczonej na stronie internetowej Fundacji można stwierdzić, że jej głównym celem są długofalowe scenariusze dla sektora energetycznego, zarówno w Polsce, jak i w Europie. Promuje inwestycje w OZE, a krytykuje rozwiązania związane z energetyką atomową²⁴.

Interesująca jest również działalność pozarządowa Instytutu Kościuszki, który został założony w 2000 r., jako inicjatywa Uniwersytetu Jagiellońskiego i Szkoły Głównej Handlowej. Instytut pełni rolę jednostki naukowo-badawczej. Skupia on ekspertów nie tylko z Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, Polskiej Akademii Nauk, ale i z administracji rządowej np. Kancelarii Prezydenta RP, Kancelarii Prezesa Rady Ministrów RP, czy instytucji unijnych, jak np. Parlament Europejski. Jednym z głównych celów działalności Instytutu jest tworzenie rekomendacji dla wzmocnienia bezpieczeństwa Polski, a także wyznaczanie priorytetów polityk obronnych wynikających m.in. z członkostwa Polski w strukturach NATO²⁵.

Na uwagę zasługuje również Ośrodek Studiów Wschodnich im. Marka Karpia. Jest on niezależną, publiczną instytucją analityczną zajmującą się analizą problemów społeczno-politycznych, czy też gospodarczych w Rosji, Niemczech, na Ukrainie, Białorusi, w republikach bałtyckich, państwach Grupy Wyszehradzkiej i krajach bałkańskich oraz Turcji. Ośrodek prowadzi też badania dotyczące bezpieczeństwa i integracji rynków energetycznych. Z informacji zawartych w witrynie OSW wynika, że jest on platformą wymiany informacji ekspertów i przedstawicieli administracji RP. Ośrodek przygotowuje w ciągu roku ponad kilkaset opracowań analitycznych, zarówno w języku polskim, jak i angielskim, np. *V4 „flying experts” initiative – enhancing*

²² Więcej informacji na stronie IEO: <http://ieo.pl/pl>.

²³ Więcej informacji na stronie BCC: <http://www.bcc.org.pl>.

²⁴ Więcej informacji na stronie Fundacji im. Heinricha Bölla: <https://pl.boell.org>.

²⁵ Więcej informacji na stronie Instytutu Kościuszki: <http://www.ik.org.pl>.

mobility of experts among the V4 think-tanks. Posiada również własną bibliotekę, z której mogą korzystać nie tylko analitycy Ośrodka²⁶.

Natomiast Instytut Spraw Publicznych rozpoczął działalność w 1995 r. Misją Instytutu jest m.in. dbanie o jakość polityki, zachęcanie społeczeństwa do aktywnego udziału w życiu publicznym, prowadzenie publicznych debat dla nowych obszarów analiz, co daje wyraz otwartości na nowe problemy pojawiające się w państwie. Prowadzi on szereg programów tj. Polityki Społecznej, Polityki Migracyjnej, Prawa i Instytucji Demokratycznych oraz Społeczeństwa Obywatelskiego. Analitycy ISP wypowiadają się na łamach innych mediów, jak np. radia TOK FM.

Nie zawsze strony publikowane w Internecie prezentują rzetelne informacje. Czytelnik wiedząc, że ma do czynienia z blogiem będzie musiał zmierzyć się z opiniami własnymi autora, kiedy otwiera stronę organizacji pozarządowych zobowiązany będzie podejść obiektywnie do prezentowanych treści z uwagi na charakter i zakres działań organizacji, a tym samym w związku z interesami, jakie ona reprezentuje. Przykładem może być organizacja Greenpeace, która założyła w Polsce stronę internetową: www.poznajatom.org. Nazwa domeny przypominała stronę rządową www.poznaj.atom.pl, jednak prezentowano na niej odmienne treści. Informowano bowiem Internautów o negatywnych skutkach inwestycji w energetykę jądrową, krytykowano decyzje rządowe i ich nieostrożność zwłaszcza po wydarzeniach w Fukushima. Stronę zamknięto, jednak działaczom organizacji to nie przeszkodziło. Prowadzą kampanię dzięki wykorzystaniu np. portalu społecznościowego Facebook. Stworzono odrębne forum, gdzie każda osoba może wyrazić swoje zdanie²⁷.

Ważnym źródłem informacji są również strony najważniejszych spółek energetycznych w Polsce. Dzięki przeglądaniu publikowanych na nich treści czytelnik otrzymuje informacje o stanie prawnym spółki, o jej kondycji finansowej, o jej strategii krótko i długoterminowej, o planowanych inwestycjach i strukturze paliw oraz obszarach działalności. Dodatkowo można się zapoznać z raportami rocznymi podmiotu. Dostęp do takich informacji daje kompendium wiedzy na temat rynku energetycznego, ale od strony podmiotu. Możliwe jest zatem dokonanie konfrontacji treści publikowanych na stronach rządowych, a sytuacji podmiotów funkcjonujących w danych warunkach wykreowanych przez otoczenie polityczne, np. Turon, EDF Polska, Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo (PGNiG). Podmioty te bardzo często wykorzystują media społecznościowe, co obrazuje schemat nr 2, np. Facebook staje się nie tylko drogą przekazywania informacji, ale również i drogą obsługi klienta. FB ma w Polsce 15 mln użytkowników, YouTube 20 mln, Twitter 3 mln, co pozwala na interaktywność z ich użytkownikami. Dzięki mediom społecznościowym można również budować wizerunek firmy. Według Henryka Baranowskiego, prezesa PGE Polskiej Grupy Energetycznej, Facebook, YouTube, Twitter czy LinkedIn są multi-funkcyjnymi narzędziami dla realizacji celów biznesowych. Mamy też pełną świadomość, że miejscem pierwszego kontaktu klienta z marką jest coraz rzadziej infolinia i skrzynka e-mailowa, a coraz częściej oficjalny profil w kanałach społecznościowych²⁸. Dlaczego

²⁶ Więcej informacji na stronie OSW: <https://www.osw.waw.pl>.

²⁷ Więcej informacji na portalu informacyjnym: <http://www.poznajatom.org>.

²⁸ *Energetyka coraz odważniejsza w mediach społecznościowych*, 25.07.2017, <http://forsal.pl/artykuly/1-060103,energetyka-coraz-odwazniejsza-w-mediach-spolecznosciowych.html> [dostęp: 25.08.2017].

tak się dzieje? Prawdopodobnie poprzez zmianę trendów; telefony komórkowe mają bowiem obecnie nieograniczony dostęp do internetu. Innym wyjaśnieniem może być fakt, że opinie publikowane na łamach portali społecznościowych są wiarygodniejsze niż te publikowane na stronie podmiotu. Dzieje się tak, przez połączenie postów z profilem osoby, która go udostępnia. Fakt ten pokazuje, że nasze opinie nie są już anonimowe.

Podsumowanie

Reasumując powyższe rozważania na temat roli mediów w kreowaniu bezpieczeństwa energetycznego należy wskazać kilka ich głównych funkcji. Po pierwsze, media informują społeczeństwo o bieżących wydarzeniach i decyzjach elit rządzących; po drugie, kreują politykę oraz obraz samego społeczeństwa, a w konsekwencji tworzą pewien system wartości, wpływają na emocje i poglądy osób, z którymi się stykają.

Przytoczone przykłady wskazują, że rola mediów jest w przypadku sektora energetycznego niezastąpiona. Tylko dzięki mediom społeczeństwo może dowiedzieć się, jakie inwestycje energetyczne prowadzone są w Europie, jaka jest strategia energetyczna Unii Europejskiej, jakie są relacje Polski z innymi państwami w ramach sektora energii, jaka jest strategia bezpieczeństwa energetycznego Polski promowana przez poszczególne partie dochodzące do władzy.

W Polsce brak ciągłości decyzji pomiędzy poszczególnymi partiami dochodzącymi do władzy powoduje, że kwestia strategii bezpieczeństwa energetycznego sformułowana na papierze zaczyna coraz bardziej odbiegać od realnych potrzeb sektora. W rzeczywistości problematyczne są następujące problemy: budowa elektrowni jądrowej, sektor węglowy i jego rentowność, wizja blackoutów, czyli braków w dostawach energii z uwagi na przestarzałą infrastrukturę, oraz brak korzystania z roli państwa tranzytowego, jakim Polska mogłaby się stać w przypadku handlu surowcami. Obecnie promuje się jednak współpracę regionalną, a nie globalną, co w konsekwencji spowoduje, że Polska nadal będzie omijana przez takie państwa, jak Rosja czy Niemcy, które będą w przyszłości realizowały wspólne projekty.

Media muszą zatem na bieżąco ukazywać problemy sektora energetycznego w sposób jak najbardziej obiektywny. Radio, prasa i telewizja dają bezpieczeństwo dostępu do różnorodnych informacji każdego dnia. Dodatkowo osoby używające smartfonów, dzięki portalom społecznościowym, mogą na bieżąco mieć dostęp do wydarzeń z Polski, jak i świata. Dla osób chcących spojrzeć na problem ze strony naukowej powinny one śledzić nowości wydawnicze, odwiedzać strony internetowe zarówno organizacji rządowych, jak i pozarządowych. Kompleksowość tych wszystkich elementów porównywana razem może dać pełny i niezastąpiony obraz sektora energetycznego.

Tematyka bezpieczeństwa energetycznego w mediach na przykładzie Polski

Streszczenie

Tematyka bezpieczeństwa energetycznego z roku na rok nabiera na znaczeniu. Debaty polityczne przenoszą się np. z organizacji rządowych na organizacje pozarządowe, na społeczeństwo, na podmioty inwestujące w sektor energetyczny oraz naukowców pracujących na uczelniach lub w innych ośrodkach badawczych. Powyższe grupy korzystają ze środków przekazu, tj. telewizji, radia, prasy (prasa codzienna, a czasami też periodyki naukowe), internetu (strony internetowe, portale społecznościowe, fora dyskusyjne), książek, w tym publikacji naukowych. Dostępność różnych kanałów informacji daje potencjalnemu odbiorcy możliwość konfrontacji otrzymywanych treści. Musi on rzetelnie analizować, oceniać i dokonywać selekcji informacji, którymi jest „bombardowany” z każdej strony. Z uwagi na ten fakt niniejsza publikacja ma na celu wskazanie roli mediów w kreowaniu strategii bezpieczeństwa energetycznego Polski. Analiza przykładowych źródeł przekazu ma pozwolić na ocenę ich wiarygodności oraz atrakcyjności. Rozdział pierwszy ma charakter definicyjny i omawia rolę mediów tradycyjnych oraz interaktywnych. Rozdział drugi i trzeci mają charakter praktyczny ukazujący sposoby przekazywania informacji na temat bezpieczeństwa energetycznego przez poszczególne media w Polsce. Całość publikacji zakończona jest wnioskami końcowymi, stanowiącym podsumowanie analizowanych treści.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo energetyczne, media, Polska, strategia, społeczeństwo

Energy Security in Media on the Example of Poland

Abstract

The topic of energy security is getting more important from year to year. Political debates are moving, for example, from governmental organizations to non-governmental organizations, to the public, to investors in the energy sector, and to academic researchers or other research centres. The above groups use media such as television, radio, newspapers (daily newspapers and sometimes scientific journals), the Internet (websites, social networks, discussion forums), books including scientific publications. The availability of different channels of information gives potential viewers the opportunity to confront the content they receive. The recipient must honestly analyze, evaluate and select information that is „bombed” on each side. Due to this fact, this publication aims to indicate the role of the media in the creation of Poland’s energy security strategy. An analysis of examples of sources of information is to be made to assess their credibility and attractiveness. Chapter One is a definition and discusses the role of traditional and interactive media. The second and third chapters are practical in showing the ways of transmitting information on energy security by particular media in Poland. The entirety of the publication is concluded with a summary of the analyzed contents.

Key words: energy security, media, Poland, strategy, society

Тематика энергетической безопасности в СМИ на примере Польши

Резюме

Из года в год тематика энергетической безопасности приобретает все большее значение. Политические дебаты, которыми ранее занимались правительственные организации, ныне переходят на уровень неправительственных организаций, общества, инвестирующих в энергетический сектор субъектов, а также ученых, работающих в вузах или в других исследовательских центрах. Вышеуказанные группы пользуются средствами массовой информации, т.е. телевидением, радио, прессой (ежедневные газеты, а иногда также и научные периодические издания), Интернетом (сайты, социальные сети, веб-форумы), книгами, в том числе научными публикациями. Наличие различных каналов получения информации дает потенциальному пользователю возможность сопоставлять разные данные. Он должен тщательно анализировать, оценивать и осуществлять отбор информации, которой его «засыпают» со всех сторон. Учитывая вышеизложенное, целью данной статьи является указание роли СМИ в формировании стратегии энергетической безопасности Польши. Анализ примеров источников информации должен позволить дать оценку их достоверности и привлекательности. В первой части статьи изложены дефиниции рассматриваемой темы и обсуждено роль традиционных и интерактивных СМИ. Часть вторая и третья имеют практический характер – здесь приведены примеры способов передачи информации на тему энергетической безопасности различными средствами массовой информации в Польше. В завершении статьи изложены выводы и дано обобщение анализируемых материалов.

Ключевые слова: энергетическая безопасность, СМИ, Польша, стратегия, общество